

P. 2033

LETO II.

MAJA 1944.

ŠTEV. 5.

SLOVENKA

GLASILO SLOVENSKE PROTIFAŠISTIČNE ŽENSKE ZVEZE
ZA PRIMORSKO

SLOVENKA

Glasilo Slovenske Protifašistične Ženske Zveze za Primorsko

Leto II.

Maj 1944.

Štev. 5

TRILETHNJA USTANOVITVE 27. APRIL OSVobodilne FRONTE

Ko je aprila 1941 razpadla versajska Jugoslavija in so njeno ozemlje okupirale fašistična Nemčija, Italija in Madžarska, so narodi Jugoslavije ostali prepuščeni na ni sebi. Vodstvo - begunska vlada s kraljem Petrom na čelu - jih je prodalo fašističnim zverem, sama pa z naropanim in iz žuljev delovnega ljudstva iztisnjenim denarjem odšla na varno v inozemstvo.

Za narode Jugoslavije je prišla velika preizkušnja. Toda v teh težkih urah pa ni pozabila svojega naroda, toliko klevetana Komunistična Partija Slovenije. Na njeno pobudo so se 27. aprila 1941. leta sestali v Ljubljani predstavniki vseh svobodoljubnih strank in ustanovili našo Osvobodilno fronto.

27. april 1941. leta je rojstni dan Osvobodilne fronte in narodni praznik za slovenski narod.

Na ta dan je slovenski narod prevzel lastno usodo v svoje roke. Odločil se je za neizprosni boj proti smrtnemu sovražniku vsega človeštva - fašizmu. Narod hlapcev je postal narod borcev. Osvobodilna fronta je organizirala partizansko vojsko, v katero so trumoma stopali najboljši sinovi slovenskega naroda.

OF je klicala pod svoje okrilje vse poštene Slovence in Slovenke. Klicala je mladino, klicala je žene. Vse do tega dne je bila slovenska žena zapostavljena v jav-

nem in političnem življenju, njen glavni delež je bil le nevidno trpljenje. Slovenska delavka in kmetica se je znojila od jutra do večera, po končanem delu pa so ji begale glavo misli ob pogledu na otroke; vedela je, da jih čaka isto, prav tako življenje. Svojih pravic si ni mogla priboriti niti z največjim trudom. Kako tudi? Saj ni imela nikjer odločilne besede, saj ni smela dvigniti svojega glasu na nobenem mestu. Potisnjena je bila med kuhinjske zidove.

Šele Osvobodilna fronta ji je dopovedala, da mora že na postati enakopraven član človeške družbe, da mora so delovati v javnem življenju, da mora tudi ona odločati o usodi svojih otrok, o usodi naše domovine. OF je prikazala ženi nevarnost, ki ji je pretila od fašizma. Poklicala jo je v borbo za enakopravnost, v borbo za srečnejšo bodočnost njenih otrok. Slovenska žena je razumela, da je prišla tista ura, ko si bo lahko priborila ti ste pravice, ki jih do sedaj še nikoli ni imela. Z visokim poletom je šla v borbo, s hvaležnostjo v srcu je sledila Osvobodilni fronti, ki ji je pokazala pravo pot.

In danes praznuje slovenska žena tretjo obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte. Praznuje jo v okviru nezprosne borbe proti tistim, ki so prizadejali slovenskemu narodu toliko gorja, ki so krivi potokov nedolžne krvi - proti nemškim banditom in domačim izdajalcem, ki za Judeževe groše prodajajo svoj narod nemškemu fašizmu. Danes pa lahko z veseljem in ponosom gledamo na uspehe, ki jih je dosegla slovenska žena v teku triletno narodno osvobodilne borbe. Iz delavk in kmetic so postale ju naše borke, politične delavke, enakopraven član človeške družbe.

Osvobodilna fronta je dala slovenski ženi enakopravnost. Na vsem osvobojenem ozemlju se vršijo volitve v Krajevne narodno osvobodilne odbore in v Okrajne skupščine. Slovenske žene in dekleta stopajo prvič v zgodovini na volišče in odločajo o ureditvi svoje vasi, okrajev, pokrajin, naše domovine. Naše žene - enakopravne z moškimi tovariši vestno vršijo posle v Narodno osvobodilnih odborih, odborih OF in gospodarskih komisijah. Naša žena ne odloča samo o svoji bližnji bodočnosti, odloča o bodočnosti vsega slovenskega naroda v okviru bodoče demokratične in federativne Jugoslavije.

Te pravice pa nam je mogla dati samo Osvobodilna fronta, katere triletnico praznujemo letos še pod fašistič-

no peto, prihodnje pa bo slovenska žena praznovala v svo-
bedni domovini in takrat bo dokončno spoznala, kaj je o
svobodilna fronta dala slovenski ženi.

PRIMORSKE SLOVENKE! PRIMORSKE ŽENE IN DEKLETA!

Prvič v zgodovini se obrača oblast do Vas kot k pol
nopravnim državljanom. To je naša ljudska oblast, naše
demokratsko predstavništvo, Slovenski Narodno Osvo-
bodilni Svet, ki je izšel iz naše osvobodilne borbe, iz
svete domovinske vojne jugoslovanskih narodov.

PRVIČ V ZGODOVINI KLIČEJO SLOVENSKO ŽENO NA VOLIŠČE,
da bo rano ob rami z možem gradila naš novi, kmalu osvo-
bojeni dom, da bo v njen kot enakopraven član povzdigni
la svoj glas in ga tudi uveljavila.

PRIMORSKE SLOVENKE!

II. zasedanje Protifašističnega Sveta Narodne Osvo-
boditve Jugoslavije (AVNOJ-a), najvišjega predstavništva
jugoslovanskih narodov v novi demokratični, federativni
Jugoslaviji, je potrdilo priključitev Slovenskega Pri-
morja in Slovenske Benečije k Titovi Jugoslaviji. Zato
je glas, ki ga boste oddale na volišču obenem klic sve-
tu, da vsa PRIMORSKA GLASUJE ZA ZEDINJENO SLOVENIJO V
OKVIRU NOVE, DEMOKRATISNE, FEDERATIVNE JUGOSLAVIJE.

Zato: VSE DO ZADNJE NA VOLIŠČE!

Ko boste postavljale kandidate na skupnih listah OF,
glejte, koga boste pooblastile, da Vas bo zastopal v
Krajevnih narodno osvobodilnih odborih in Okrajnih na-
rodno osvobodilnih skupščinah. Volite take može in žene,
ki so pošteni, ki jim mimo lahko zaupate usodo svo-
je občine, ki so se izkazali, ko je bilo nevarno biti
Slovenec, ki so se izkazali zdaj, ko je treba tvegati
življenje za narodnost in prepričanje. Sicer bo vsak po-
slanec moral neposredno odgovarjati svojim volilcem in
ga bodo ti lahko vsak čas odpoklicali, če bi jim ne bil
po volji. Vendar živi med nami toliko sijajnih mož in
žena, ki so se izkazali v borbi, da pomot ne bomo dela-

PRIMORSKE ŽENE!

Stopajte pogumno v strnjene vrste na volišče. Vo-

lite in bodite voljene!

VZEMITE USODO SVOJEGA NARODA, SVOJIH OTROK, SAME V SVOJE KREPKE, OD DELA UTRJENE ROKE! POSTANITE V RESNICI GOSPODARICE SVOJEGA DOMA!

Dnevi od 15. maja do 15. junija, ko bodo množice slovenskega ljudstva na Primorskem stopale na volišče, bodo za vse Slovence praznik. Posebno pa bode praznik, ki bo večno ostal zapisan v zgodovini slovenskega naroda za ženo. Odslej bo njena želja in njena volja sodbočala na Slovenskem.

NAJ ŽIVI ENAKOPRAVNOST ŽENE, KI JO JE PRINESLO IN U VELJAVILO NARODNO OSVOBODILNO GIBANJE!

NAJ ŽIVI ZAVEDNA DRŽAVJANKA NOVE TITOVE JUGOSLAVIJE!

Primorske Slovenke! Vse do zadnje na volišče! S svojim nastopom na volišču dokažimo, da smo doumele klic našega narodnega predstavnštva Slovenskega Narodno Osvoobodilnega Sveta (SNOS-a), dokažimo, da smo enakopravne v resnici, dokažimo, da smo vredne zaupanja!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

SLOVENSKI MATERI!

Da lahko rečemo, da smo prave slovenske matere, se moramo tudi izkazati. Postaviti se moramo v prvo vrsto, ako hočemo pokazati, da smo v srcu ohranile zvestobo na ši domovini.

Ako je bila kdaj potreba pokazati se in se postaviti, tedaj je to sedaj. Samo še par korakov je do zmage, do svobode! Saj je že dosti let bilo teptano naše slovensko ljudstvo; ni smelo govoriti ne peti, niti skoro bi rekla dihati po slovensko.

Torej korajžno naprej!!

Dajte slovenske matere lep vzgled vašim hčeram, vašim sinovom, vzpodbujajte jih in podučujte jih, za kaj gre. Ve matere! Ve ste že izkušene iz prejšnje svetovne vojne; mar niste okusile trpljenja, preganjanja in zatiranja v pregnanstvu, po taboriščih?

Saj ste doživele, kako so zatirali cele družine, kako so morili nedolžne otročiče in vse zato, da bi nas, slovensko ljudstvo, pokončali. A niso nas, pa tudi ne

bodo nas! V resnici se je skrčilo naše število; zato pa na delo kar nas je, bolj živo in korajžno.

Moremo biti neustrašni!

Zavedajmo se, da gradimo za svobodo. Ve materene sme te biti omahljive! Dolgo vrsto let ste negovale svoje otročiče, zdaj so odrasli in radi bi jih očuvali zla. Vem, rekste boste, moram skrbeti zanje! Majhni otroci, majhne skrbi, veliki otroci, velike skrbi.

A sedaj so nujni časi, treba je pohiteti in prijeti za krmilo, da si bomo sami ladjo krmarili, da nam bo plula po varnem morju. Potem bomo lahko srečni in zadovoljni. Brez žrtve žal ne gre.

Vsi na volišče! Vsi v partizane!

Svoboda se bliža - hitimo ji nasproti!

Primorska mati.

POKAZALI SO SE V PRAVI LUČI

Da bi odvrnili primorsko ljudstvo od odkrite borbe proti smrtnemu sovražniku vsega človeštva - fašizmu, da bi razbili enotnost Primorcev in Primork v času, ko slovenski narod bije krvavi boj za svojo srečnejšo bodočnost, se poslužujejo iznečki našega naroda, slovenski Judeži - švabobranci, vseh mogočih laži.

Upajo si govoriti tisti, ki so v stari Jugoslaviji živeli na račun delovnega ljudstva, katero so končno tu di prodali fašističnim zverem. Danes pa ti širokoustneži žive od Judeževih grošev, katere dobijo za svoje izdajalsko početje od Hitlerjeve Nemčije. Ti "borci" nam govorijo, da se borijo proti sovražniku slovenskega ljudstva - proti partizanom. Mi pa dobro vemo, da sovražnik slovenskega naroda je samo eden in to je nemški fašizem in z njim zvezani pomagači. Saj se je prav tako izrazil tudi angleški ministrski predsednik gospod Churchill: "Slovenskemu narodu grozi nevarnost edino od nemških banditov in njihovih pomagačev."

Primorskemu ljudstvu ni treba razlagati, kdo je naš sovražnik. Na svojih plečih dovolj občuti udarce nemških banditov in Rupnikovih izdajalskih švabobrancev. Nedolžne žrtve - matere, otroci, starci - požgani domovi in vasi, to so krvavi sledovi barbarskega početja Nemcev in

švabobrancev, ki bodo v zgodovini oznanjali še poznim rodovom, kdo je bil sovražnik slovenskega naroda.

Da se Rupnikovi švabobranci borijo tesno povezani z neškimi banditi nam jasno pokaže "svečanost" domobrancev v Ljubljani. Med nemškimi vojaškimi zastavami, med zastavami SS oddelkov, so švabobranci prisegli, da se bodo zvesto borili z nemško oboroženo silo pod poveljstvom vodja Nemčije, SS oddelkov in nemške policije.

Mar se tedaj, borijo za slovenski narod? Mar se nemške bande borijo za slovensko ljudstvo? Slepцу mora biti jasno, da je to le pesek v oči. Nemški banditi se borijo proti slovenskemu narodu, proti Narodno osvobodilni vojski. In tako se tudi švabobranci - največji zavezniki nemškega fašizma - borijo pod poveljstvom Hitlerja, SS oddelkov in nemške policije proti lastnemu narodu in njegovi Narodno osvobodilni vojski.

Tovarišice! Tako morate odgovoriti vsem tistim, ki vas hočejo z lažljivo propagando, da se domobranci borijo za slovenski narod, spraviti na pot, po kateri stopa izdajalska bela garda.

Slovenke moramo poznati kot borca za boljšo bodočnost nas in naših otrok samo našo partizansko vojsko, pod vodstvom maršala Tita, kot naše smrtne sovražnike pa nemške bandite in njihove plačane podrepnike - švabobrance pod poveljstvom Judeža - Rupnika.

Bliza se dan rešitve za slovenski narod, bliža se dan svobode. Toda z dnevom svobode bo prišel tudi dan obračuna. Neusmiljeno bomo obsodili tiste, ki se danes pod nemškimi zastavami vežejo s tistimi, ki nosijo meče krvave od nedolžne krvi naših mater, očetov, bratov, sestra in otrok, s tistimi, ki jim obleke dišijo po dimu naših domov in vasi.

Dan obračuna je blizu - krivico bomo neusmiljeno kaznovali!

POZIV

ORGANIZACIJI SPŽZ NA PRIMORSKEM.

Drage tovarišice!

V sedanjem trenutku, ko je dosegla naša narodno osvobodilna borba tisto stopnjo, ko si slovenski narod za

čjenja graditi svoj bodoči dom, so potrebna nova in nova denarna sredstva. Potreben je denar za vzdržavanje vojske, za organiziranje civilne aprovizacije in za druge nujne potrebe naše uprave. Dohodki iz davkov, prisilnih dajatev in prostovoljnih prispevkov daleč ne zadostuje, da bi iz njih krili rastoče potrebe. Zato je potrebno, da mobiliziramo tisti denar, ki leži neizrabljen na terenu, zakopan v raznih skrinjah, kateri ne koristi prav nikomur, niti lastniku niti narodni skupnosti. Potrebno je, da si zadamo nalogo, da ves ta denar, ki ga je na Primorskem še na desetine milijonov, mobiliziramo za našo narodno osvobodilno borbo, za kritje vseh potreb, ki nastajajo v zvezi z gradnjo naše narodne oblasti.

V ta namen moramo izvesti najširšo posojilno kampanjo. Izvedli jo bomo v okviru tekmovanja, ki ga je razpisal Izvršni odbor Osvobodilne fronte. Tekmovale bodo vse naše organizacije in posamezniki, kdo bo nabral več posojila svobode.

Tovarišice!

Izkažimo se ponovno! Z božično paketno akcijo za partizane, v nabiralnem mesecu za naše bolnice, so primorske žene in dekleta pokazale predanost naši sveti borbi. Primorska žena je vedno in povsod držala prapor naše borbe. Ni je bilo naloge, ki je na bi vestno izpolnila. In tako mora storiti tudi sedaj! Naša organizacija bo teknovala z organizacijo ZSM in s terenskim odborom OF, naše žene in dekleta bodo teknovala kot posameznice. In prav zato se mora v nabiranju posojila ponovno pokazati, da hoče SPŽZ organizacija čim več doprinesti k izgradnji nove domovine, v kateri bo našla slovenska mati srečo sebi in svojim otrokom.

NAŠA ORGANIZACIJA MORA NABRATI NAJVEČ POSOJILA!

NAŠA ORGANIZACIJA MORA BITI PRVA!

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

ŽIVELA ENOTNOST SLOVENSKEGA NARODA, ZDRUŽENEGA V OF!

**ŽIVELA JUGOSLAVIJA MARŠALA TITA, BRANITELJICA SVOBODE
JUŽNOSLOVANSKIH NARODOV!**

ANGLEŽI OBČUDUJEJO JUGOSLOVANSKE PARTIZANKE

Med materialom, ki so ga metala angleška letala s padali primorskim partizanom, je bilo tudi mnogo angleških časopisov, ki poročajo o našem narodno osvobodilnem gibanju in o naši Narodno osvobodilni vojski Jugoslavije. Naše žene bo gotovo zanimalo, kaj pišejo na angleškem o partizankah. Clare Hollingworth, posebni dopisnik časopisa "Western Mail", je pričočila dne 22. januarja 1944 članek z naslovom: Te žene nimajo časa za ljubezen.

"Petnajst odstotkov naših vojakov v prvi bojni črti predstavljajo žene", je rekel polkovnik Vladimir Dedier. "Imajo mnogo velikih prednosti. Vse so odločne, nepopustljive, ker so skoraj vse izgubile svoje može zaradi nemških akcij.

Bolj potrpežljive so in bolj vztrajne kakor moški vojak in so pripravljene radevolje čakati v zasedi tudi dva ali tri tedne, da le iztaknejo tistega nemškega oficirja, ki smo ga hoteli spraviti s sveta.

Najvažnejša prednost ženskih vojakov pa je ta, da pojedc polovico tega kar poje moški vojak."

Polkovnik Dedier je dostavil, da je bilo spočetka leta 1941 med ženami zaradi pomanjkanja izvežbanosti in zaradi njihove fanatične želje po uspehu zelo mnogo žrtv. Zdaj so povprečne žrtve tolike kot med možmi. Razumljivo je, da jih je sprejetih v pravo vojno službo samo malo izmed tistih, ki se prijavijo prostovoljno za službo v bojni črti. Tiste, ki niso dovolj močnega in trdnega zdravja, da bi prenesle tritedenski kurz, ki se vrši večinoma na prostem v snegu in s samo polovično hrano, porabijo za bolničarke ali kuharice na položaju. Politični častniki in komisarji, ki so pogosto ženske, obračunavajo s tistimi, ki ljubinkajo - in potem nikoli ne ljubinkajo več.

Najvišji čin, ki so ga ženske v vojski dosegle, je polkovnik; toda ženske, ki so politični funkcionarji, so dosegle čin brigadnega generala.

Junakinje.

Podajamo dva značilna primera žen - bojevnic: Ranka

je zdaj stara 21 let. Šla je v partizane s svojim bratom leta 1941. Njenega brata so ustrelili Nemci, Ranka pa je bila ranjena, ko so pognali v zrak nemške tovarne kamijone tik pred Beogradom.

Ranki so odrezali nogo brez narkoze, zaradi pomanjkanja potrebščin za razkuževanje se je rana zagnojila. Trikrat so ji zaradi gnojenja morali skrajšati nogo, in vedno znova se je vrnila k svoji četi. Zdravniški pripomočki, ki so jih partizanom poslali iz Anglije in Amerike, so ozdravili Rankino gnojno rano. Dali so ji ko nja in zdaj že spet poveljuje svoji četi.

V zadnjih bojih v Črni gori je Ranka ustavila umik partizanom s tem, da je jezdila na svojem konju skozi najbolj smrtonosni ogenj in kričala svojim četam, naj ji sledijo.

Druga junakinja je Vuka Micunovič, stara 20 let, ki poveljuje četi. Zunaj močno utrjenega mesta Livna so se umikale partizanske sile zaradi pomanjkanja municije. Vuka je ustrelila šoferja in spremljevalca nemškega oklopnega avtomobila, ki je vozil municijo in je voz odpeljala k svoji četi, ki je uporabljala Nemcem zaplenjene brzostrelke.

Takoj je Vukina četa napadla in predrila zunanje obrambne črte. Sledile so ji druge čete in v osmih urah je bilo mesto v partizanskih rokah.

Vuka je izjavila, da svoje pravo ime lahko pove, ker so Nemci pobili že vse njene sorodnike.

PRIMORKE PODPARITE MOBILIZACIJO!

Vsi izgledi zadnjih dni kažejo, da stojimo pred odločilnimi dogdki. Rdeča Armada, zaveznici Anglija in Amerika se pripravljajo na skupni udar, ki bo strl in pokopal za vedno nemškega okupatorja in z njim vred tudi vse njegove pomagače. Jugoslovanski narodi bodo zadihnili v svobodi. K temu veličastnemu udarcu pa morajo pripomoči vse svobodoljubne sile in prav zato stoje tudi pred našo Narodno osvobodilno vojsko te naloge. Izpolnila jih bo tem lažje, čim bolj bo močna, čimveč dobrih borcev bo štela. Za dosego tega cilja bodo operativne enote odredile, brigade in zaledna vojska - izvedle po novno mobilizacijo vseh za orožje sposobnih moških.

Tovarišice!

Naša sveta dolžnost je, da mobilizacijo v polni meri podpramo. Nagovorimo svoje može, sinove, brate, prijatelje, naj store svojo dolžnost do lastnega naroda naj gredo tja, kjer je danes edino pravo mesto poštenega Slovenca - v partizane!

Poiščino skrivače, ki se odtegujejo borbi za obstoj našega naroda in s tem očividno podpirajo smrtnega sovražnika - nemške bandite in domače izdajalce. Danes je 12 ura, da se oddolžiš svojemu narodu. Vsek Slovenec se mora zavedati, da ga bo narod klical na odgovor: "Kaj si storil v najtežjih dneh za svoj narod?"

Tovarišice, ponovite vsem za orožje sposobnim moškim izjavo, ki so jo izrekle delegatke na prvi pokrajinski konferenci primorskih žena: "Moški naj gredo v partizane, vse delo na terenu bomo opravile same!"

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

PRVO PISMO

Pišem ti prvo pismo. Komaj par dni je, odkar si odšel, a toliko reči bi ti rada povedala. Vse ono, kar sem pozabila od slovesu. - Teško sem te dala. Borila sem se v notranjosti sama s seboj, saj si mi edini sin, saj si mi oče in mati, sestra in brat, nobenega človeka nimam razen tebe na svetu. In ti imaš komaj dobrih 15 let. Res je, da si velik in močan, da si videti dve, tri leta starejši, da si v teh treh letih vojne preživel marsikaj hudega, kar te je deloma zresnilo - a vendar si še vihrav otrok, ki nima pravega pogleda v svet.

Videl si, da se je dvoje sil borilo v meni in vedel si, da ne smeš odnehati s prošnjo, ker bo tvoja prošnja znagala. V trenutku največjega oklevanja sem se spomnila na sončen aprilski dan 1941. leta. Stali smo na celjski postaji. V dolgih, ravnih vrstah je bila vsa očeška legija sestavljena iz samih dobrovoljcev, ki so se zbrali, da bi branili domovino in da bi iztrgali iz rok italijanskih fašistov ljubljeno in oboževano primorsko zemljo.

Nikogar ni bilo na postaji razen nas in službujočih železničarjev, kakor, da se niso upali priti Celjani, da bi pozdravili svoje primorske brate, ki so živeli med njimi eno - dve desetletji in ki odhajajo danes v borbo, da bi se vrnili v domovino. Vsi so v pričakovanju nečesa groznega, ki se bo nanadoma razlilo po ulicah. Zapirali so se v svoje domove, kakor da bi se s tem ubranili tistega zla, ki prihaja, ki pa ga še ni nikjer, a vendar ga vsakdo že sluti. Na peronu je sto in sto grl prepevalo: "Reka, Trst, Gorica". Njihova pesem ni našla odmeva.

Poleg mene je stal mlad fant, skoraj še otrok. Niti opazila ga nisem, dokler ni stopila k njemu še mlada, v črno oblečena žena. Bila je njegova mati. Postala sem pozorna. Ona pa se je za trenutek odtrgala od svojega sina, okrenila se k meni in mi rekla v krasni srbsčini: "Tudi vi greste z njimi. Za veliko noč bo izpolnil moj sin 16 let. Moje darilo za njegov rojstni dan, je dovoljenje, da sme oditi k dobrovoljcem. Toliko me je prisilil. Tudi moj mož je bil dobrovoljec, a on mi je umrl in sedaj sem sama s tem sinom." In dodala je: "Sedaj gre z vami. Bodite vi sedaj njegova mati!" Na to mater sem se spomnila tisti dan. Bila je Srbinja, a pustila je svojega edinega otroka v vojsko, da se pojde boriti za kos slovenske zemlje. Kot Slovenka in Primorka ti nisem mogla več braniti. Le vprašala sem te še enkrat, če si res srečen in če greš res rad. Sama pesem je bila v tvojih očeh in en sam nasmeš na ustnicah, ko si mi odgovoril: "Rad grem, res grem rad in srečen sem, kakor še nikoli. Hvala ti mama, ker si me pustila." Naglo si se poslovil, kakor, da bi ne bilo več časa za to. Našel si nahrbtnik na ramo in odkorakal, kakor na svatbo.

Slišala sem, da ste se odpeljali z avtom nekam daleč. Moja misel te spremlja po vseh belih cestah in samotni gmajni. Še nikoli ni bila toliko s teboj, kakor je te dni. Vidim te, kako si bil najhen in kako si doraščal. Mirna sem, ker sem v teh redkih dneh, ki so nama bili v zadnjem času dani in sva bila skupaj, spoznala, da ti je globoko v duši ostalo vse, kar sem ti dobrega v nežni mladosti vsadila vanjo in kar sem gojila toliko let. Ven, da se boš med partizanskimi tovariši in v trdem življenju partizanov dogradil v človeka, da boš dobil vzgojo, katere bi ti ne mogla dati nobena šola, noben študij, ki jo lahko da samo borba.

Bodi ponosen, da si član slavne Titove armade, ki se ji divi ves zavezniški svet; vojske, ki je uničila včeraj italijanske fašistične krvnike in ki bo jutri osvobodila vso domovino. Skrbno pazi, da bi je ne umazal z nobenim nepremišljenim dejanjem. Svojim tovarišem bodi dober tovariš! Če bi te ne bilo nazaj, bi mi bilo hudo, če bi zvedela kaj slabega o tebi, bi mi bilo še težje. Misli na vse to, in vedi, da je vedno s teboj tvoja

mati.

MOBILIZACIJA

(Dopis)

Mesec na nebu je raztezal svoje žarke po naših briških hišah in vaseh. Skupina mladincev na vasi je prepevala partizanske pesmi. Nenadoma zaslišimo več težkih korakov. "Partizani so", zašepeta nekdo. "Hej, naš domači partizan! Miljo! Kaj te je prineslo in v takšni uri?" "Mobilizacija, fantje! Bliža se konec; mislim, da vam sedaj ne bo predolgo, do naše končne zmage. Naprej!" Nato jim razdeli pozivnice. Moj brat Ivan se mu oglasi: "Pa zame ni nič pozivnice?" je vprašal. "Tako rad bi odšel z vami v partizane!" "No," mu odgovori tovariš, "saj se lahko prostovoljno javiš, res si zavežen in pošten dečko."

Že zjutraj 7. t.m. se je brat odpravljal. Pa ga mama začudeno vpraša: "Kam pa danes?" "Mama, jaz grem v partizane!" "Kaj se ti meša? Saj si še premlad, saj osemindvajsetega letnika še ne mobilizirajo!" Nato pa brat odgovori: "Saj prav zato se hočem pokazati zvestega prostovoljca in hočem pred vsemi tistimi, ki so sinoči dobili listke, iti naprej v bataljon!" In res je brat z velikim navdušenjem odkorakal z doma s partizanskim pozdravom in vzklikanjem za svobodo, v boj do končne zmage.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Sestra Darja

ŽIVELA JUNAŠKA NARODNO OSVOBODILNA VOJSKA JUGOSLAVIJE,
KI UNIČUJE NEMŠKE FAŠISTIČNE OSVAJALCE!

DOPIS Z GORISKEGA

Danes je leto dni, kar sta dve moji hčerki v partizanih; zato sem napravila malo večerjo, katere se je udeležila samo ena hčerka z nekimi tovariši in tovarišicami. Tovariš je lepo zapel par priljubljenih partizanskih pesnic.

Bog vas živi, naši tovariši in tovarišice!

Pozdrav tovarišica mati.

PRVI MAJ

Na predvečer so po naših vaseh zagoreli kresovi. Zbrali so se vaščani in v krogu prepevali prelepe partizanske pesmi. Po silnem navdušenju in prepevanju so se odpravili k počitku. Bilo je še skoraj temno, le polagoma se je tema umikala nastopajočemu dnevu. Po vasi so hitale urne postave in pozdravljale naše mamice, ki so vedrih lic odpirale hišna vrata in začudeno in z veseljem opazovale nevsakdanji prizor. Po zidovih in po tleh vse polno le takov, tu pa tam zastave. Bil je krasen spomladanski dan, a kljub temu, da je bil delavnik, so se vaščani praznično oblečeni sprehajali po cestah in z veseljem odzdravljali tovarišem, ki so ravnokar prihajali. Pozno popoldne je na vasi završalo, mlado in staro, vse je drvelo na cesto. Prihajala je v vas četa z godbo in zastavo na čelu. Ob viharnem navdušenju, ob nepopisnem veselju vseh prisotnih so naši junaki štrumno korakali. Prihitela sem na cesto, gledala sem naše hrabre fante, kako ponosno korakajo, ponosno, ker jim je na čelu vihrala krasna zastava. Zastal mi je korak in mesto, da bi vzklikala, sem nemo stala in solze sreče in veselja so mi vrela po licu. Napravili so obhod po vseh bližnjih vaseh in vsepovsod so bili sprejeti z nepopisnim veseljem. Z vzdignjenimi pestmi so vaščani vsepovsod spremljali naše fante in njihovi obrazi so pričali, kako so ginjeni.

Zvečer je bil v lepo okrašeni šolski dvorani miting. Tovariš Vojnir je v lepem govoru označil pomen današnje borbe in vzpodbujal ljudi k čim večjemu delu in požrtvovalnosti. Po končanem govoru so deklice prav lepo in pri srčno deklamirale pomembne deklamacije. Peli smo partizan

ske pesni. Vaščani so pripravili tovarišem okusno večerjo. Ob splošnem veselju in razigranosti se je razvila na to res lepa in dostojna domača zabava.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Kraška Nuša.

TISTI, KI SE BORILJO ZA "VERO", ROPAJO PO NAŠIH CERKVAH

Nekega neglenega dne so okoli 7. ure zjutraj pridreli v našo vas nemški banditi in njihovi podrepniki šva bobranci. Bilo jih je kakih 80. Razpršili so se najprej po vasi in nam kazali svojo "veliko kulturo". Pokradli so nam perilo, zabelo, meso in sploh vse, kar je dišalo požrešnim želodcem.

Dva od njih pa sta se prikradla v cerkev in pricela z orožjem, katerega se drži nedolžna kri naših mater in otrok, ropati cerkveno imetje. Prvi je razbil nabiralnik pod kipom sv. Antona, štel denar, stal sredi cerkve in ogledoval okrog sebe, kaj mu še ugaja. Drugi pa je z bajonetom izvrtal luknjo v drugi nabiralnik pri kropilniku in tudi tega je izpraznil. Iznaknila bi bila gotovo še kaj, da ju niso klicali njihovi kamerati.

Tako in še mnogo grše delajo "branilci Kristusove vere" - izdajalski švabobranci z donarjem, ki ga naše ljudstvo daruje za cerkvene potrebe.

Tovarišica z Coriškega.

Tovarišice! Takih in podobnih primerov bi vam lahko naštele mnogo. Nešteto cerkva je na Slovenskem, ki so postale žrtev tistih, ki na vsakem koraku povdarjajo, da se borijo zato, da bi rešili vero, katero hočejo "uničiti partizani". Da izropajo samo denar, to so le malenke sti. Poslužujejo se mnogo hujšega barbarstva. Pokradejo zlate keline, raztresajo po tleh blagoslovljene hostije, ropajo cerkev vsega, kar je zlato in trgajo našna oblačila za ševljarice.

Tovarišice, po dejanjih moramo soditi, pa bomo jasno vidеле, da se Rupnikovi - švabobranci le pod krinko vere borijo proti partizanom, v resnici pa se kot glavni zavezniki nemškega fašizma borijo proti slovenskemu

narodu in ga izdajajo na vsakem koraku.

Lahko je videti razliko med našo partizansko vojsko, ki se bori res za svobodo slovenskega ljudstva in zato spoštuje tudi naše cerkve ter med izdajalsko švabobransko bando, ki za Judeževe groše prodaja svoj narod. Zato ne nasedajte lažnjivi propagandi belogardistične kuge!

TO SO DELA ŠVABOBRANCEV IN NEMCEV

Dne 16. februarja se zasliši glas po naši vasi: Nemci gredo - Nemci gredo! To je bil strah, kakor pred divjimi Huni. Pridrveli so v vas, kakor razdivjane pošasti, a niso se ustavili. Kako smo se oddahnili, ko smo slišali, da s svojimi vozili drviijo naprej; mislili pa smo si: uboga vas, kjer se vstavijo. Naše matere so se pogovarjale: Za danes smo jih rešili - hvala Bogu!

V popoldanskih urah, ko smo že vse skrite stvari dali na svetlo, zaslišimo po cesti iz sosednje vasi, kamor so prej šli Nemci, da se hinavsko pomikajo proti naši vasi, voz, v katerega je bilo vpreženih par grdih kljuset. Nikdo ni mislil, da bi to bili Nemci. Ljudje so bili pri svojem delu brez skrbi. Švabobranci in Nemci pa so se približali vasi in spustili tri topovske strele v najlepšo hišo v vasi. Sedaj so si mislili, lahko korakamo v vas, saj smo uničili vse Slovane in tudi partizane. Nato pridirja cela kolona z vozili v vas. Pot so si seveda delali s težkimi strojnimi; med tem so ustrelili enega svojega hlapca Mongola. Ko je vsa drhal bila že v vasi, so začeli ropati in pobirati vse, kar jim je bilo najboljše: kokoši, slanino, gnjati, jajca, moko, riž, pašto in žive prašiče, mnogo različnega perila in oblek. Oficirji so pri vozovih čakali in ljudi tolažili, da Nemci ne kradejo. Ko so vse naložili, so odšli in se jezili, da naši ljudje niso dovolj gostoljubni.

V naši mali vasi smo imeli že večkrat take goste. Sedaj se pa zdi, da so jo dovolj že oropali in se ne ustavijo več v naši vasici. A mi pa tembolj skrbimo za naše junaške partizane, ki so nam že skoraj priborili toliko zaželjeno svobodo.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Tovarišica kraška Jucka.

NAŠE PRIREDITVE

S tovarišicami smo prejele vabilo, da bi se udeležile mitinga in kulturne prireditve, ki se je vršila tam nekje v sredini briškega okrožja.

Dan se je že nagibal, pot je bila dolga, toda radost, ki se je v naših srcih vzbujala ob pogledu na vabilno pisemce, je premagala vse težave, vse ovire. Takoj smo enoglasno pritrdile, da smo pripravljene na pot.

Ko smo čvrsto stopale po mehkih, samotnih stezicah, je vladala prijetna tišina. Le tu pa tam je zašumelo listje pod lahkimi koraki veselih tovarišic. Nad nami se je v gostem vejevju spreletavala gozdna ptička pevka ter s svojim srebrnozvonkim glasom prepevala večerni pozdrav. Pa opazujem svoje tovarišice. Z vedrim čelom, z nasmehom na ustnicah, z očmi uprtimi v daljo, toda tihe in zamišljene stopajo z brzim korakom proti svojemu cilju. Kakšna misel jih vendar navdaja, da s takim veseljem stopajo po samotni hosti ob tihi večerni uri? Zakaj se jim tako mudi? Vem, saj poznam predobro svoje tovarišice. Poznam jih, kako rade prirejajo kulturne večere, vem, s kakšnim zadovoljstvom se odzovejo takim prireditvam. Vesele so in ponosne, ker lahko že sedaj, ko smo v teku najtežje borbe, ko nas stalno zalezuje sovražnik, prirejamo prelepe veselice v pristnem slovenskem duhu.

Ko se približamo svojemu cilju, nas iznenada pozdravi iz misli glasni "stoj!" Nismo še utegnile odgovoriti, ko so nas tovariši že spoznali in rekli: "Naprej, naprej tovarišice, že čakajo na vas!"

Vstopimo v okrašeno dvorano. Oh, tedaj smo se čutille srečne. Tu slovenske zastave, tam slike tovariša Tita, tam slika tovariša Stalina, pa spet drugje napisane naše parole.

Vsi smo težko pričakovali, kdaj se začne. Nato je tovariš komandant s svojimi četami razvil slovensko trobojnico in vsi smo zapeli našo himno "Naprej zastava Slave". Sledil mu je govor tovariša. Ne bom opisovala vsebine govora, le to moram poudariti, da njegova jasna, odločna beseda, ki je odkrila vse po vrsti, od začetka partizanstva pa do danes, je segla in prodrila slehernemu poslušalcu v dno srca. Marsikateremu, ki je bil morada še zakrknjen do naše borbe, je resnična beseda o velikanskih partizanskih uspehih in slednjič o gotovi na-

ši zmagi, razpodila najmanjši strah in dvom. Sledile so razne deklamacije, v katerih so naša dekleta oživila misli in želje naših pesnikov, ki so že pred stoletjem klicali k slogi in bratstvu.

Raznih govorov, vzklikov in pesmi, ki so iz stotih grl donele in se razlegale tja skozi vas, vam niti popisati ne more.

Vse igrice in plesi v narodnih nošah, ki smo jih priredile, so navzoče zelo razveselili. Na koncu pa smo seveda imele kratko plesno zabavo.

Ker smo imele daleč do doma, smo morale prenočevati pri tovarišicah v tej vasi. Drugo jutro, ko je sonce vzhajalo, smo se zbrale sredi vasi. Odhajale smo proti domu. Vrhovi planin, ki so se topili v zlatih jutranjih sončnih žarkih, so odmevali ob zvokih naše radostne pesmi ter se izgubljali tja v hladno senčnato dolino.

Branka.

POHVALO

izrekamo tovarišicam Kraškega okrožja, ki so v nabiralnem mesecu za naše ranjene borce nabrale ogromno blaga.

Ker so vsled zaprek okupatorja prispela poročila iz kraškega okrožja prepozno, nismo uspeha teh tovarišic mogle objaviti v prejšnji številki "Slovenke".

Tovarišice Kraškega okrožja, le tako požrtvovalno naprej, da boste čim več doprinesle svobodi naše domovine, katera ni več daleč.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

TUDI ISTANKE SO SE ODREZALE

(Iz poročila okrožnega odbora SPŽZ za Istro.)

Teden dni pred velikonočnimi prazniki smo na pobudo Okrožnega odbora OF predlagale vsem rajnskim in terenskim odborom SPŽZ prostovoljno akcijo za zbiranje velikonočnih paketov, za naše borce. Bil je napričakovan odziv. Žene v nekaterih rajonih so naravnost pričakovale

te direktive. Z največjo skrbnostjo in ljubeznijo so pripravljal darila. V neki rajon, ki je že sam na sebi reven in so že vse kar so imele dale za naše ranjence v nabiralnem mesecu, te direktive nismo poslali. Ko pa so te žene zvedele, da SPŽZ drugod pripravlja darila za naše partizane, so kar same organizirale to akcijo in same našle vezo za odpošiljanje.

S tovarišico smo bile na delu v neki vasi, kjer je bilo rajonsko zbirališče tega materiala. Proti večeru so žene in dekleta prihajale s polnimi jerbasi. Kako ginjačiv prizor je bil gledati žene, ki so prišle vse trudne in oznojene po par ur daleč, a vendar srečne, da so mogle tudi one pogostiti svojo vojsko za veliko noč. Po tradicionalni istrski navadi so prinesle jerbase pregrnjene z belim prtom. Ko smo jih pohvalile, so rekle: "Vse to radi naredimo, samo, da bi se naši možje in sinovi v zmago ovenčani po končani borbi vrnili v osvobojeno Iastro."

V vsakem zavitku je bil velikonočni "žegen": potica, pirhi, košček suhega mesa, klobase, vino itd. Teh različnih dobrot je bilo 2.154 kg.

Ob tej priliki so obdarovale tudi pogorelce in žrtve fašističnega terorja ali pa revne družine partizanov. Obdarovane žene so se s solzami v očeh zahvaljevale za vse, kar so prejele.

ooo

Tovarišičan Istrskega okrožja izrekamo za tako požrtvovalno delo vse priznanje in upamo, da bodo svojo ljubezen do naših partizanskih borcev in predanost naši sveti borbi še stopnjevale.

Pokrajinski odbor SPŽZ
za Slovensko Primorje.

O TA PRESNETI TOBAK

Tobak je neka vrsta rastlin, katera napravi velik dolgčas strastnim kadilcem, seveda le takrat, kadar ga ni! V naši bolnici se nahaja tovariš kadilec hudo ranjen; v največji bolečini stoka nekaj nerazumljivega. Ti ho stopi k njemu tovarišica zdravnica in ga vpraša, kaj je tako hudega; saj navadno ga rana ne boli tako hudo. Milo odpre oči in zaprosi. "malo tobaka". Teško je bilo zdravnici, ker mu ni mogla ustreči. Bila pa je ura drog

sedmih, tedaj navadno prihaja naš kurir; tudi danes je prišel točno, toda z večjo naglico, tako, da smo mislili že na hajko in na sovražnika, ki se menda približuje. Ne, nasprotno je prišel z novico, da so na poti k nam že paketi naših tovarišic, ki vsebujejo več tobaka. Te novice je z veseljem sprejel tudi naš najtežji ranjenec, tako z veseljem, da ga je takoj nehala boleti rana; bolečine pa so popolnoma popustile prihodnji dan, ko je v resnici zakadil po daljšem času cigareto. Isto se je zgo dilo tudi z marsikaterim drugim bolnikom.

Zdravo, drage tovarišice, dobro ste se odrezale!

Ranjenec v SVPB.

ZAHVALA VOJSKE

Štab III. SNOUB "Ivana Gradnika". Položaj, 11. 4. 1944.

V prvo se Vam vsi tovariši in tovarišice III. SNOUB "Ivana Gradnika" srčno zahvaljujemo za voščila in vse dobrote, s katerimi ste podprle našo brigado. Ne moremo Vam opisati zadovoljstva naših tovarišev ob prejemu voščil, iz katerih je jasno razvidno sodelovanje, sočustvo vanje in požrtvovanje našega naroda v odnosih do partizanov. Vidimo, da se zavedate, da smo mi tisti, kateri branimo domovino, dom in družino. Da smo mi tisti, kateri se borimo ramo ob rami z brati Srbi, Hrvati, Črnogorci in Macedonci za veliko federativno Jugoslavijo, na temeljih bratstva, enakosti in svobode. Da zidovi trupel naših padlih tovarišev očrtavajo mejo naše lepe domovine.

Ni nam bilo težko trpeti po temnicah - fašističnih. Posebno pa sedaj nam ni težko gledati smrti v oči, kajti za seboj imamo zdrav in zaveden narod, kateri budno pomaga v vseh ozirih naši vojski.

Tovariši in tovarišice!

Strnimo se v eno celoto v idealih in dejanjih, da bo do naši cilji bližji. Gremo naprej z dvignjenimi glavami in ponosom, saj smo postali enakopravni in spoštovani člani svetovne družine. To pot nam je začrtala Komunistična Partija Jugoslavije, a mi vsi smo jo dosegli z odprto oboroženo vstajo in borbo zoper okupatorja in njegove opričnike.

Ne odnehati! Delajmo vedno več in vztrajnejše. Naj nas ne prevzame misel, češ, dovolj smo naredili. Naša bor

ba prihaja do viška. Svoboda prihaja. Glavni porok temu je ustanovitev SNOS. Prve sadove že uživamo.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

V.D. politkomisar:
Franko Ivan-Istok.

V.D. komandant-kapetan:
Marjanovič Ratko.

ŽIVLJENJE POD OKUPATORJEM

9. IV. 1944.

Še vedno nas teži okupatorski jarem. Z zavistjo v srcu gledam na osvobojene hribe, kjer zveni pesem svobode, med tem ko nad nami v dolini še uganja teror ta kruhi sovražnik.

Minule dni je zopet razlil svoje sovraštvo do nas, ko je odpeljal številne tovariše in tovarišice, ki so delali na terenu. Tudi zato mu hočemo poplačati! Posebno zadnji čas smo podvojili listkovno akcijo ter ga opozorili, da mu bomo na vsako njegovo zlo dejanje odgovorili z učinkovitim protisredstvom. - Lepega dne se znajdejo naši letaki takorekoč v njihovih postojankah. To je pa že preveč za njihove pojme. Zavedajo se dobro, da je vse pošteno slovensko ljudstvo tesno povezano v skupni borbi za osvoboditev slovenskega naroda.

Naj navedem le primer, ki se je nedavno dogodil v bližnji tovarni. Delavcem so zapretili, da jih bodo decimirali, če se v prihodnje še pojavijo letaki v tovarni. Toda že naslednji dan jih je bila tovarna znova polna. Svoje grožnje pa vendar niso izpolnili. To je vsekakor zgovoren dokaz njihove nemoči. Pred dobrim letom bi čisto drugače ravnali. V času, ko je ošabni Fric ohlo koracal po zasedenih deželah, kot da bi bile njegove za večno.

Ni dolgo od tega, kar sem srečala četo izdajalcev, takozvane domobrance. Kaka razlika med temi in našimi partizani! Medtem ko ti izdajalci hodijo kot zločinci, ki so jim pogledi uprti v tla, ker ne morejo gledati v obraz poštenemu Slovincu, so misli naših partizanov strnjene v en sam cilj - v zmago, svobodo našega naroda. Z veselih obrazov se jim lahko čita ljubezen do domovine, pripravljeni so zanj žrtvovati tudi svoje mlado življenje, samo, da rešijo okupatorskega jarma našo prelepo slovensko zemljo.

Večkrat sledim s pogledom z okna svoje sobe tovarišem, ki gredo preko Soče. Prisluškujem, ali se jim morda približuje sovražna patrola. Vsa srečna gram spat, z zavestjo, da je tudi to pot srečno šlo.

Ko poslušam ob večerih šumenje soških valov, se mi zdi, kot da mi šepetajo s skrivnostnim klicem: Pridi Ti slovenski fant in dekle, da preženeš krutega sovražnika, ki skruni in uničuje to našo ljubo domovino.

Tovarišica Slovenka

OKROŽJE BRKINE

Na položaju, 13. IV. 1944.

OBDAROVANJE NAŠE PARTIZANE ZA VELIKO NOČ

Po šestindvajsetih letih suženjstva pod fašističnim terorjem smo prvič letos praznovali velikonočne praznike skupno z Narodno osvobodilno vojsko. Z velikim navdušenjem so naše žene sprejele predlog OO SPZZ, naj pripravijo velikonočna darila našim borcem in so se v polnem številu odzvale pozivu. Iz vseh rajonov so prispeli obsežni zavitki okrašeni z zastavami, ki so vsebovali skupno 2.000 kg maslenega kruha, mesa, veliko število pirohov različno barvanih, kakor tudi kruhov okrašenih z napisi in znaki: rdečo zvezdo, živel tov. Tito, živela OF, živel tov. Stalin, živela svobodna Slovenija, voščila za velikonočne praznike itd. Tovarišice so opazile s kakšnim navdušenjem so tovariši borci iskali v zavitkih pišemca z velikonočnimi voščili. Bili so prijetno presehejeni radi velikodušnosti naših žena, ki se tudi na svoj način, a nič manj kot oni požrtvovalno borijo za osvoboditev slovenskega naroda.

Največje priznaje pa moramo dati ženam rajona P., ki so se prav dobro izkazale. Okrasile so voz, s katerim so peljale darila z zelenjem in slovenskimi zastavami, ter poklicale duhovnika, da je blagoslovil velikonočna darila.

Pripomniti pa moramo, da so tudi naši pogorelci iz rajona Pr. poslali vsak svoj zavitek našim borcem. S tem so pokazali, da kljub vsej siromašini nočejo biti zadnji.

Na sam praznik, kjerkoli so se pojavili partizani, so jih naše žene povabile v svoje domove in jih prav dobro postregle, tako, da so se res počutili prav domače;

Svoboda.

ŽIVELA ZEDINJENA SLOVENIJA V DEMOKRATIČNI, FEDERATIVNI
JUGOSLAVIJI!

POMAGAJMO DRUG DRUGEMU

(Dopis z Goriškega)

V naši vasi živi žena, stara okoli 56 let. Močna, žena, velike postave, dobrega srca. Mati petih sinov! Štirje so bili pri vojaki pod italijansko vlado, poklicani že preden se je v naši vasi razvilo partizanstvo; peti sin, ki ima bolno nogo pa je bil v zaporih zaradi domačega izdajalstva. Za partizane se je od vsega početka zelo zanimal.

Ob propadu Italije so se ostali štiri sinovi vrnili in takoj odšli v partizane. Enake paneti je bila nje gova mati, takoj je spregledala in spoznala zakaj se borijo naši partizani. Pomagala jim je na vse načine, bodi si z jedili ali oblačili. Nekega dne pa je bila tudi ona izdana. Brezsrčni divjaki so ji pobrali ves živež, vzeli radio in sama jim je morala peljati v kasarno. Seveda so ji ponudili nekaznico za živež, ali ni je sprejela, temveč jim je odgovorila, da tudi tako ne bo za voljo tega poginila. Težko ji je bilo pri srcu, vprašala se je, kako bo sedaj pomagala našim partizanom? Danes ga ni kruha na njenih tleh, dasi je pridelala 7 q pšenice in precej ječmena. Ko sem to videla sem sklenila, da ji sosedje moramo pomagati, kolikor je v naših močeh. Iz kazati se moramo tovarišom na vsak korak.

Tovarišica Marička.

Komanda istrskega vojnega področja

Na položaju, 27. aprila 1944.

OKROŽNEMU ODBORU SPŽZ BRKINI

na položaju.

Prejmite našo najpristronejšo zahvalo za prelepi poklon - za poslano zastavo. Spremljale bodo naše edinice na vseh njih potih in barve naše trobojnice nas bodo vzpodbujale k novim podvigom. Moči zanje nam bo pa dajala zavest, da spremljajo vse naše delo tovarišice, ki vlagajo vse svoje sile in združujejo vse svoje napore z našim v čimprejšnjo zmago in dosego vzvišenih ciljev naše borbe.

Ob isti priliki Vas prosimo, da izrazite našo iskreno zahvalo vsem vaškim in okrajnim odborom SPŽZ za darove, ki smo jih prejeli za velične s terena. Ti darovi so nam dokazali, s kako neznimi skrbmi spremljajo tovarišice vse težave našega trdega življenja. Ob teh da-

rovih za današnje čase tako bogatih, je vsakdo čutil, da tudi tu, čeprav je morda daleč od doma biva čuteče srce, ki mu lajša ločitev od družine. Se z večjo radostjo pa so bila sprajeta priložena pisma z borbenimi pozdravi tovarišic.

Oprostite, da je zahvala izostala, vzrok temu je pre selitev in ureditev novega kantonmana ter sovražnikov u dor, kar nam je vzelo toliko časa.

Smrt fašizmu - svobodo narodu!

Politkomisar:
Dolenc I. r.

Komandant:
sl. odsoten.

IZBOLJŠAJMO NAŠO ORGANIZACIJO

Prav te dni, ko stopamo slovenske žene prvič v zgo dovini na volišče in skupno z vso vasjo postavljamo našo narodno oblast, ko enakopravno sodlocamo v gospodar skih, kulturnih in političnih vprašanjih našega okraja, prav te dni, ko se oziramo nazaj na 6. marec in pregle dujemo uspehe našega borbenega praznika - prav sedaj la hko s ponosom ugotovimo, da je naša organizacija opravi la svojo dolžnost. Ze od vsega začetka je naša organiza cija pritegovala k naši borbi tiste žene, ki so stale ob strani in jih izaktivizirala na kakršenkoli način. Žene so opravljale najrazličnejše delo v osvobodilni borbi. Od najtežjih, najbolj odgovornih poslov v brigadah in političnih odborih, pa tja do nabiralnih akcij za našo vojsko in žrtve terorja, vse to so opravljale žene, vklju čene v SPŽŽ. Zajele smo široke množice žena na deželi in v mestih in jih vključile v narodno osvobodilno borbo, kar je glavna naloga naše organizacije.

Danes, ob volitvah, ko najbolj občutimo priznanje, ki nam ga je dala Osvobodilna fronta za naše delo, je prav, da kritično premotrimo svojo delovno pretéklost in da ugotovimo, kaj smo delali napak, vkljub doseženim us pehom.

SPŽŽ je množična organizacija Osvobodilne fronte. Za to morajo vse njene akcije izvirati iz potreb borbe, ki jo vodi Osvobodilna fronta. Akcije, ki jih izvaja SPŽŽ morajo krepiti ugled in moč naše Osvobodilne fronte. Zgo dilo pa se je, da je naša organizacija zaslala v nekačo vzporedno z OF, namesto, da bi tesno zrastle z njo v ce loti. Včasih je - lahko rečemo - zasledovala popolnoma samostojne cilje, ki so res da bili v skladu z borbo OF, niso pa krepili OF, temveč so utrjevali SPŽŽ samo kot samostojno, posebno, žensko organizacijo, kar je napa čno. Zgodilo se je n.pr., da so bili ponekod postavlje-

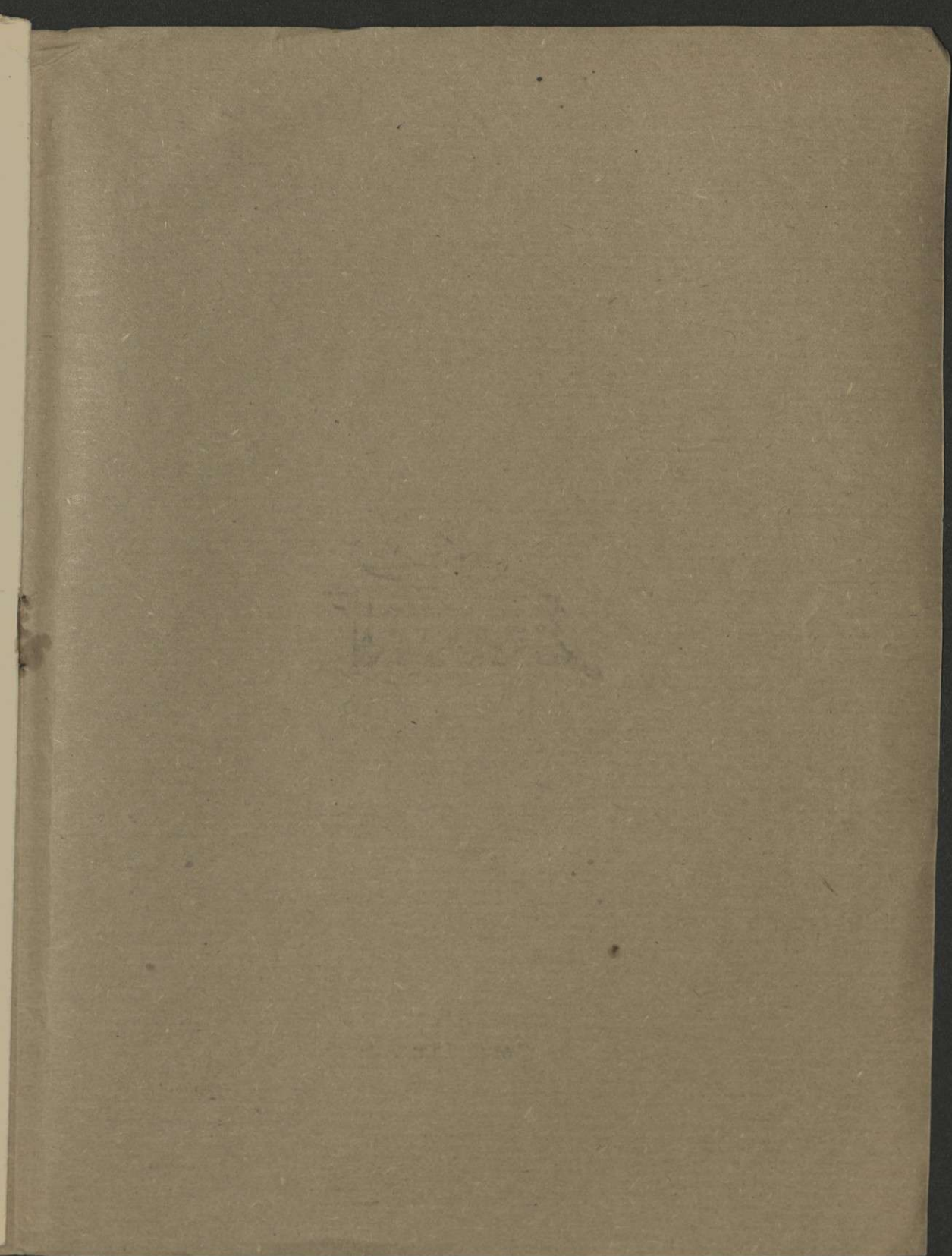
ni odbori SPŽZ, ker krajevnih odborov OF še ni bilo. Namesto, da bi tovarišice, ki so tvorile odbor SPŽZ spremenile ta odbor v terenski odbor OF, so celo s ponosom ugotavljale, da imajo odbore tam, kjer jih OF še nima. Ponekod je bil celo slučaj, da so odbori SPŽZ nezdravo teknovali z OF. To ni bilo zdravo teknovanje, to je bilo neumestno, škodljivo, ljubosumno teknovanje, ki ne rodi dobrega sadu. Namesto, da bi naša organizacija krepila OF s tem, da bi ji predajala zgrajene kadre - kar je ena njenih nalog - je čuvala te kadre zase, češ, videli boste, kaj premoreno žene. Nastala je resna nevarnost, da bi naša organizacija zašla v feministično organizacijo, to je organizacijo, ki zasleduje ženske cilje v meščanskem smislu ločene od ciljev vsega naroda, vsenarodne skupnosti.

Danes smo žene dosegle enakopravnost ravno s tem, da smo se borile in se borimo skupaj s tovariši za pravice vsega naroda. Naša borba je borba vsega slovenskega naroda, borba za uničenje fašizma, za osvoboditev donovine. Zato mora biti naše delo bolj povezano z delom vse slovenske skupnosti, kar zahteva tudi nekaj sprememb v sami organizacijski obliki naše SPŽZ.

Ne bomo imeli več sestankov SPŽZ, ki bi delali in sklepali o vprašanjih, ki zadevajo vas, ločeno od krajevnega odbora OF, oziroma Narodno Osvobodilnega Odbora. Se stajali se bomo in sklepali skupno s celo vasjo, z vsem širokim vaškim odborom. Ravno tako okrožni in okrajni odbori. O akcijah se bomo pomenili s celotnim vaškim odborom. Skupno s Krajevnimi, Okrajnimi in Okrožnimi odbori OF bomo sklepali o našem delu in poročali o naših uspehih.

Naši odbori SPŽZ, bodo tako postali močna opora OF v njenem delu med ženami. Zajeti moramo nove ženske množice, ki so še celo danes izven naših vrst, zajeti in pridobiti celo tiste, ki so sovražno nastrojene napram naši borbi. Vse te žene vključiti v Osvobodilno Fronto in spet in spet pridobiti novih - vse do zadnje - to je naša dolžnost! Tako pa bo tudi prenehalo ljubosumno teknovanje za kadre z drugimi organizacijami, posebno pa z ZSM - saj imamo vsaka svoj delokrog dela - vse pa mora biti podrejeno našemu glavnemu cilju - naši dokončni osvoboditvi, ki jo bomo izvojevali v skupnem boju pod vodstvom naše Osvobodilne Fronte.

Cena Lir 2.=